

SOČA

„Soča“ izhaja vsak petek s in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ „ 2 „
6 „ „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“ in na starem trgu. — V Trstu v tobakarnici „Via della caserma 3“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici v Hilarijanski tiskarni, naročnina pa opravištvu „Soče“ na Korenjski v Stica - vi lišči št. 253 II. nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalec in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Vabilo na naročbo.

Stekočim mesecem začela se je naročba na „Sočo“ za drugo polovico leta. Zato uljudno vabimo gg. naročnike in prijatelje naše, ki so naročnino le za ta čas plačali, ali ki na novo želé dobivati naš list, naj se oglasio za to o pravem času. Ob enem pozivljamo tudi zamudnike, naj skoro poravnajo svoje zastanke, da bomo mogli vrediti svoje gospodarstvo — ter zadostiti tudi mi svojim dolžnostim.

„Soča“ stane: za pol leta 2 gl. 30 kr.
za četrta leta 1 gl. 20 kr.

Naročnina naj se po najcenejši in priležnejši poti pošilja pod naslovom
OPRAVIŠTVO „SOČE“.

Deželni zbor goriški.

6. seja dne 30. junija. (Dalje.) Za dr. Tonklijem govori poslanec Dottori. On pravi, da je tudi on kot odsek od pristopil predlogu, da se ima za zdaj zahtevati samo to, da bode v naših srednjih šolah bolj priskrbljeno za poučevanje narodnih jezikov, in da bi se samo en predmet predaval za dijaké italijanske narodnosti v italijanskem in za Slovence v slovenskem jeziku. On meni, da je ta zahteva z ozirom na obstoječe razmere praktična. Do zdaj smo vselej več zahtevali, pa nismo dosegli ničesar. Poskusimo enkrat tako, tirjajmo malo; temu se vlada ne bo mogla ustavljati; slednjič pridemo vendar do tega, da se spolnijo naše pravične želje in terjatve.

Faganel se ne strinja s temi nazori; on meni, da gre tu za izvršitev postavno zagotovljenih pravic, da ni torej oportunistvo na pravem mestu. Ako bi dež. zbor sprejel odsekov predlog, naredil bi velik korak nazaj — odmaknil bi se od dosedanjih terjatev, katere se ne samo naslanjajo na postavno, ampak izvirajo tudi iz ljudstva, koje uže dolgo let prosí in terja, naj bi se srednje šole preuravnale na narodni podlagi. Govornik podpira in priporoča dr. Tonklijev predlog, oziroma peticijo polit. društva „Sloga“.

Dr. Maurovich se tudi ne vjema z odsekovim predlogom in hoče zoper njega glasovati; on pravi, da, če se bode poučeval en sam predmet s pomočjo materinščine, za vse druge pa se bo rabil nemški kot učni jezik, bo to brže poduk kvarilo, nego mu koristilo. Iz didaktičnega stališča, meni, da se ta predlog nikakor ne priporoča; s takim poučevanjem da se bo le um blodil mladini.

Prof. Povše govori tudi zoper odsekov predlog. On ne razume, zakaj bi zdaj manj terjali, ko imamo pravično vlado, katera kaže resno voljo vstrezati opravičenim zahtevam raznih narodov, nego smo terjali tedaj, ko je bila nam očitno neprijazna vlada na krmilu. Ravno če se postavimo na praktično stališče, pravi, moramo zahtevati, da se bode naša mladina poučevala v materinem jeziku, ker je pedagogično dognana stvar, da se s pomočjo svojega jezika lahko veliko več nauči, nego s pomočjo tujščine. Sicer pa ne moremo pričakovati, da se hipoma prekopicne sedanji sistem in da se na enkrat uvedeta narodna kot učna jezika v vse razrede naših srednjih šol. To se vtegne le polagoma zgoditi, vsakakor pa se mora enkrat začeti. Zato menim, naj bi se vlada naprosila, da preustroji najprej nižje razrede naših srednjih šol na narodni podlagi. Jaz predlagam torej kot dostavek dr. Tonklijevemu predlogu, naj blagovoli visoki zbor skleniti: „Deželnemu odboru se naročuje, naj skrbi doseči po svoji peticiji, da začne vis. vlada uže s prihodnjim šolskim letom vvesti v prve razrede naših srednjih šol narodna kot učna jezika.“

Dr. Abram: Kot ud pravnega odseka naj v kratkem opravičim svoj glas. Ako bi nameraval predlog zatajiti pravice, pripoznane in zavarovane po členu XIX. drž. osnov. postav, bi jaz gotov ne bil zanj glasoval ni v odseku, niti bi va-nj privolil zdaj v zboru. Toda predlog odsekov nema te namere; saj smo v odseku poudarjali, kar je naglašeno tudi v poročilu, da imati obe narodnosti naše dežele pravico, dobivati poduk v svojem jeziku. Ozir se je imelo pa na to, da nismo z vsemi dosedanjimi sklepi v tej zadevi ničesar dosegli in da bi najbrže tudi zdaj ne dosegli nobenega uspeha, ako bi zahtevali popolno prevredbo naših srednjih šol v zmyslu „Slogine“ peticije. Zato smo se postavili, kakor je omenil častivredni poslanec Dottori, na praktično pot. Kdor hoče mnogo imeti, ne dobi ničesar; začnimo tedaj z malim in polagoma dobimo, kar nam gre po čl. XIX. drž. osnov. post. Menim torej, da se z odsekovim predlogom ne izpodbivajo poprejšnji sklepi in zato semmu pristopil ter mislim tudi danes za-nj glasovati,

Pagliaruzzi: Naj odgovorim samo gosp. dr. Tonkliju, da se uže v praksi poučuje nemščina v 3. in 4. razredu ljudske šole, da so si torej učenci, kateri prestopijo iz teh šol na srednje šole, uže prisvojili začetno znanje nemščine. Če bode za narodna jezika v srednjih šolah tako preskrbljeno, kakor predlaga odsek, naučil se bode lahko vsakdo svojega jezika tako, da bo popolnoma zadoščeno dotičnim potrebam. — Častivredni dr. Maurovich je omenil, da bi se v didaktičnem oziru poduk zaviral, ako bi se en sam predmet predaval v narodnem jeziku, vsi drugi pa v nemščini. Jaz ne razumem, zakaj. Sicer pa naj opazim, da so v Ljubljani na učiteljski uže uvedli naredbo, da se veronauk poučuje po slovensko, za druge predmete pa da je ostal nemški kot učni jezik. Odsekov predlog ima isto namero; dr. Tonklijev predlog pa tega predaleč, in če ga tudi vis. zbor sprejme, težko da ga odobri in izvede vlada.

Ker se nihče več ne oglasi za besedo, govor zadnji poročevalec dr. Deperis: Pravni odsek imel je razpravljati konkreten predlog, to je predlog, ki ga je podalo polit. društvo „Sloga“, in koji meri na to, da se uravnajo ali popolnoma preosnujejo sedanje naše srednje šole, namreč edina naša gimnazija in edina realka. Ta predlog ne hoče samo, da se izvrši čl. XIX. drž. osn. postav, ampak on namerava tudi odpraviti sedanje nemške srednje šole. To pa, menim, nam nikakor ne kaže, kajti nikdo ne bo hotel trditi, da so nam nemške šole v škodo, ali v kvar naše mladini. Vsi pripoznavamo, da nam je nemščina potrebna v praktičnem življenju. „Slogin“ predlog namerava v prvi vrsti odpraviti sedanje srednje šole, pa ne nasvetuje, da se ustanovi nove srednje šole. Italijanske za Italijane in slovenske za Slovence, izvršil bi se čl. XIX., ne da bi se ob enem škoda naredila deželi. A „Sloga“ ni tega nikdar predlagala, in za to se tudi odsek ni petal s tem vprašanjem.

Vendar pa je odsek naglašal pravice, ki gredo narodnostima naše dežele po omenjenem čl. XIX. z strani poučevanja v narodnih jezikih. A ker je menil, da se ne dajo tako naglo popolnoma izvesti, zdelo se mu je potrebno priporočati, da se vsaj začne bolj skrbeti za razvoj znanja narodnih jezikov v naših srednjih šolah, bodi s tem, da se uvrstita med obligatne predmete, bodi da se jima odkaze po več ur na teden, bodi slednjič da se tudi kak drug predmet predava v narodnem jeziku.

En predgovornik je povdarjal, koliko si je uže

LISTEK.

Nesrečne vesti.

Segavka (Poslov. G-r.)

„Dobro jutro, sestričina! Si li sama? Je li varno?“

Uprašajoči skrbno pomoli glavo skozi na pol odprta vrata.

„Le hitro ustopi, ljubi Leon! Ne boj se ničesar!“ odgovori v sobi mlada zala gospa ter ustane od dragocene toaletne mize, kder je ravno zadujo zlatolaso kito ovila mali preljudi glavici.

„Moj soprog odšel je uže davno! No, kako pa kaj napreduje Tvoje delo?“

„O prav izvrstno, prav izvrstno!“ odgovori mladi Leon Djunja ustopivši. Djunja je blizo triindvajset let star in zgorno ustnico krasí drzna rudečkas a bradica. Skodrani nazaj česani lasje so zlatorumeni (prav za prav: rudeči kot lisica), postava pa zlahčna (bolje: suha!) širok ovratnik oklepa dolgi vrat in iz sukinjega „škrice“ gleda mu zavojek spisov. „Rečem Ti, prav izvrstno! Ravnokar je ona omedlela!“

„Ali mora omedleti?“ uprašá Marjeta.

„Mora! — Le uprašal bi Te rad, kako je to: ali se jamé človeku prej v glavi verteti, in potem

mu se omrači vid; ali se mu vid prej omrači in potem jame v glavi verteti? Vi nežne ženice to dobro veste. Iščem in iščem o tem semtertje v naučnem slovníku, pa zastoj!“

„Kakor pride. Vendar bi Ti odsvetovala od tega.“

„Odsvetovala? Res? Pa pomisli vsaj! Ura bje polunoc, huda nevihta, ogenj v gradu! Ko on to ugleđa, priskoči, spleza na drevo pod njenim oknom, reši ljubico iz sobe na drevo in obleka.“

„No no!“

„Kaj Ti je?“

„Pri takem prizoru vsaj opusti opravilo!“

„Ze velja! — Medla luna!“

„Dosti je tega! Nismo se tako pogodili! Popis naravnih prizorov je moje delo — to umem najbolj jaz! — Oj preljubi Leon!“

„Draga Marjeta?“

„Oj da bi vendar že blizo bil ta zaželjeni dan! kako mi je neljubo, toliko časa prikrivati to svojemu možu!“

„Morda se taka vezila ne prikrivajo vedno do rojstnega dne?“

„Bojim se, da s tem ne ugajamo Bogomilu. Na vse zadnje nas bo pa še prav spošteno zasmehoval!“

„Kaj šel Rayno zato hočemo mu napraviti vezilo, kterega se spomni še za mnogo let. Kar mu Marjeta podari, to—“

„To-kaj ne—ga mora oveseliti? Upajmo to!“

„Le ne bodi mi preveč bojazljiva, ljuba sestričina! Kako pa kaj napreduje načelna slika?“

„Skoro je dokončana!“ Marjeta segnivši v pisarnico poda bratrancu zaviti list rekoč: „Le poglej! Skoro dokončana; le desno oko še nekoliko, pa neznanatno, škili in desna nosnica noče obstati na odme-njem kraji.“

„No, no! Bo uže! Pri moji veri—zadela si me!“

Čelo je sicer in natura višje, nos zlahčnejši, oko — Gospodine Leon stopi pred zrcalom občudujoč svojo krepko (?), postavo in glavo ponosno nazaj nagne. Kar se obrne. „Pst! Čuj! Ali se ne bliža soprog, Tvoj Bogomil? Bog ne daj, da naji stakne zopet skupaj!“

„Hitro beži v Tvojo staničo! Le hitro!“

Da hitrost nij čarobija, dokaže Leon rudečelasí. Ko penja zgine skrivši zavitek pod škriči.

Marjeta pazno pošlusa, kdo pač pride. Strah lična liča malo zarudi in lehka jutrajna obleka povišuje še krasoto obraza in telesa. Vrata se odpre in stari službenik Jože vstopivši poda svojej gospodini časnik. — „Hvala Bogu, da nij prišel Bogomil! Kaj bi bil rekel!“ S temi besedami se oddahne ter sede k oknu.

Marjeta je zaročena uže dve leti in ravno pretekli mesec doversila svoje dvajseto leto. Modrovka ima pod malo zakriviljenim noscem ustnici, kar rojeni v poljubljanje. Mirno smehljanje ujasni sanjivi obra-

naš deželni zbor prizadeval, da bi se v tej zadevi spolnile naše pravične terjatve. Jaz pa moram obzvalovaje opaziti, da je deželni zastop zares vse žile napenjal v to svrhu, da je bilo pa vse njegovo prizadevanje za stonj in da ni prišel menda tudi zdaj še pravi trenotek v dosego vsega, kar nam gre. A kadar pride čas zato, hočemo tudi mi zopet razodeti svoje postavno opravičene zahteve. Odsekov predlog je samo predlog za sedanji moment, prehodni, da dosežemo naglo nekako zboljšanje. S tem pa ne odstopi niti odsek niti ne odstopim jaz od tega, kar smo do zdaj vedno zagovarjali, da je namreč pravično in primerno, da se tudi glede naših srednjih šol izvedejo določbe čl. XIX. naše ustave. Opiraje se na vse to priporočam, naj blagovoli visoki zbor sprejeti odsekov predlog.

Ko se glasuje, obvelja dr. Tonklijev predlog z večino glasov; Povše pa odstopi od svojega.

Poslanec Gasser predlaga v imenu deželnega odbora načrt postav zastran razvrščenja nekaterih skladovnih cest.

I. Izrekati se za skladovni cesti:

a. nadaljevanje ceste kraj Idrije od sv. Lucije skozi Modrejce in Kozarišče do državne ceste;

b. cesti držača od Divače naravnost v Lokev.

II. Izbrisejo se iz vrste skladovnih cest:

a. cestna črta držača od sv. Lucije na desnem bregu Soče do erarske ceste „pri Platarju“;

b. cesta od Štrivj skozi Kazlje in Avber do skladovne ceste Kobdilj-Občina;

c. kog ceste od Divače skozi Ležeče do skladovne ceste Skoflje-Naklo-Lokev.

Poročevalec dr. Abram. — Sprejme se načrt postav zastran razdelitve občinskih zemljišč slovrenskih v biljanski županiji.

Poročevalec Gasser. — Po predlogu deželnega odbora ustanovi zbor štipendij 400 gl. za sposobnega rezlarja in strugarja, bivajočega v deželi, kateri bi se hotel v zimskem tečaju 1880—81 deležiti poduka v rezlarstvu in strugarstvu v tehnološkem muzeji na Dunaji, ter popolaoma izobraziti se v svojem rokodelstvu.

Dalje ustanovi zbor drug štipendij 300 gl. za pleteničarja, tukajšnjega deželana, kateri bi hotel obiskati posebni tečaj za izdelovanje košev, jerbasesv itd. in za obdelovanje bek, ki se začne v zimskem polletju 1880—81 v tehnološkem muzeji na Dunaji.

Deželnemu odboru je naročeno, da razpiše in podeli oba štipendija in da se vpiše kot podporni ud omenjenega muzeja.

Odborov poročevalec dr. Deperis. — Namestništveni dopis od 13. junija t. l. št. 8241 zastran uravnave Soče izročil se pravnemu odseku z naročilom, da stavi svoje predloge še v tej sesiji.

Poročevalec dež. odbora Gasser. — Potrđi se strošek 1961 gl. 61 kr. za nekatera dela, dovršena v letih 1879 in 1880 v bolnišnici milosrdnih bratov v Gorici in dovoli se, da sme dež. odbor potrositi še 13.000 gl. iz glavnega zaloga za uboge v namen, da se zviška in razširi bolnišnično poslopje, da bo mogoče prihraniti v njem vse domače blazine; predno se delo začne, naj bo pa vsakakor zdravniška komisija pregledala dotični projekt ter oddala svoje mnenje o njem.

Tudi se dovoli znesek 258 gold. 42 kr., da se preloži svinjak in napravi mrtvašnica v isti bolnišnici.

zec, ako pogleda sliko preljubega Bogomila na steni oknu nasproti. Tudi sedaj se Marjeta nanj ozre in kaza vesela čutila mirne tihe sreče, ktero ljubav, ta nebeški dar, daje, topijo srce mladi zaročenki! V roci ima volnato reč, tudi vezilo za rojstni dan!

Vrata, skozi koja bil je zginil Leon, opro se znova in rudečelasa glava se vidi.

„Marjeta! Ali ni bil tu Bogomil?“

„Ne!“

„Ali si poprašala zastran zakonske razločitve?“

„Kaj res ne odjenjaš?“

„Kaj pa šel? Ker sem pa v konverzačnem slovarji zastonj iskal pod „razporočitva“ pod „ženitva“ in „zakonstvo“ — še celo odstavke „mož“ in „žena“ sem prečital.“

„Jaz ne morem več slišati o tem!“

„I no! To lahko govori vsakdo! Tedaj, komu ostane premoženje, ki prinese žena: nje mu ali njej?“

„Njej!“ — Kako tiho, kako kesno odgovarja Marjeta tem uprašanjem. — „Pobarala sem svaka Srečko Farna pismeno in mu ostro velevala molčati. Kakor veš, učil se je uže eno leto pravoslovja; toraj gotovo vé, kako in kaj. On mi piše: doprinesena dota žene ostane njej!“

„Hvala Tebi, zlata dušica!“ — Pri teh besedah se prav iz srca nasmeje. — „Ta mož je prava pokora, ki svojo mlado ženo kruto pesti, dobre besede pa ne.“

Zopet zadone možki koraki na mostovži. Tako hitro se bližajo sobi, da Marjeta le komaj skrrije vezilo med perilom v pletenici, ko jej ob enem ljubi obrazec silnega osupa črez in črez zarudi, kder ustopita Bogomil in Srečko. Leona pa dolge noge brzo ko blisk odnesó v pritično sobo.

(Dalje pril.)

Računski sklepi za leti 1878 in 1879 deželnega in štipendijskega zaloga (poročevalca dr. Tonkli in Povše) se potrđijo brez ugovora. Enako se odobré tudi proračuni za l. 1880 in 1881 deželno-občinskega in zemljiščno-odveznega zaloga (poročevalec dr. Tonkli). Za zadnje omenjeri zalog se bo tirjala za obe leti doklada po 90/0 vseh državnih neposrednih davkov.

Proračuna deželne gluhozemice goriško-isterske za l. 1880 in 1881, o kojih poroča dr. Tonkli, potrđita se tudi brez ugovora po predlogih finančnega odseka.

Sledé poročila peticijskega odseka.

Dr. Maurovich poroča o prošnjah 23 učiteljskih pripravnikov na koperskem učiteljski v dosego podpor iz deželnega zaloga. Zbor odbije vse in sicer z ozirom na to, da konča 14 prosivcev, četrolitrikov, prav v kratkem svoje študije, da dobivajo skoro vsi po 100—150 gl. državne podpore, da je dežela uže obilo priskrbljena z učitelji, da ne kaže dalje spodbujati mladine v namen, da se posveti učiteljstvu, in da niso naše finance take, da bi mogli še kaj več potrositi za učeco se mladino, nego se je uže v podporo dijakov odločilo.

Po predlogu istega poročevalca dovoli zbor dijakoma na vinorejski in sadjerejski šoli v Klosterneuburgu Alojziju Baselli-ju in Josipu Rubbia vsakemu 60 gl. podpore za l. 1880 — odbije pa prošnjo mestnega tajnika Karola Favetti-ja, za podelitev štipendija njegovemu sinu Alojziju, da zamore obiskovati isto šolo.

Poročevalec Benardelli. Odboru za morsko kopelj v Gradu dovoli zbor 400 gl. podpore.

Poslanec Pagliaruzzi poroča o prošnji katoliško-politiške čitalnice v Čepovanu za prenaradbo postav o svobodni ženitvi v tem zmislu, da bi imele občine oblast odrekati sv. zakon takim ljudem, ki so brez premoženja in gotovega zaslužka — ter predlaga, naj zbor prestopi o tej prošnji na dnevni red.

Poslanec Faganel razlaga v daljšem govoru neugodne posledice svobodne ženitve in s predlogom, naj zbor naroči deželnemu odboru, da sestavi in odpošlje vis. vladi prošnjo, da ona predloži državnemu zboru prej ko mogoče načrt postav, vsled katere bi moral sleherni, ki služi zvonaj domačega kraja, plačevati letni donesek 50/0 zaslužka v domačo občinsko denarnico.

Poslanca Jonko in Kocjančič podpirata ta predlog.

Predsednik pa omeni, da je ta predlog čisto samostalen in v nobeni zvezi s predmetom dnevnega reda, da se torej ne more o njem glasovati.

Na to obvelja odsekov predlog z večino glasov. Poročevalec Kovačič. — Vpokoženemu učitelju bivše c. k. normalke v Gorici se dovoli 100 gl. podpore za l. 1880.

Prošnja podpornega odbora slovanskih vseučilišnikov v Gradci za denarno pomoč se zavrne.

Katarini vdovi ranjcega Valentina Planiscig-a, deželnega služabnika, dovoli se 25 gl. podpore za l. 1880.

Prošnja podpornega društva za bojne visokosolce na Dunaji za denarno pomoč se zavrne.

Poročevalec grof Strassoldo. — Cestnemu odboru červinjanskemu se dovoli 1333 gold. podpore, da dožene s tem zneskom cestno delo med Pradicijolom in Trepointi.

Nadaljevanje ceste Visco Strassoldo do italijanske meje proti Castions-u delle Mura izbrise se iz števila skladovnih cest.

Občinama Ruda in Villesse se dovoli obrok 2 let, da povrneti 4000 gl., ki so se jima posodili iz deželnega zaloga za popravo jezov na desnem bregu Soče.

Obrotniški šoli v Marijanu odkaže zbor 500 gl. podpore in sicer 250 gl. za l. 1880, in enaki znesek za l. 1881.

O prošnji, da naj se sprejme cesta od Moše skozi Vipolže, Kozano in Biljano do skladovne ceste nad Dobrovem v vrsto skladovnih cest prestopi zbor na dnevni red.

Poročevalec Faganel. Prošnja Andreja Batič-a, dijaka na živinozdravilski šoli na Dunaji, za podporo se zavrne.

Juliji vdovi Ivana Badalič iz Oseka dovoli zbor zaradi izrednih rodbinskih nesreč 50 gl. podpore.

Prošnja lokavske občine, da se odpusti dolotliški občini znameniti znesek komisijskih stroškov v zemljiščno-odveznih zadevah, odstopi se deželnemu odboru za nadaljno ravnavo.

Prošnja podpornega društva modroslovcev na dunajski univerzi za podporo se zavrne.

Prošnja vodstva malega semenišča v Gorici, da se podaré zalogu Werdenberških štipendijev oskrbništvni stroški, odstopi se deželnemu odboru z naročilom, da naznani prosivcu ugodno rešitev vsled dotičnega zborovega sklepa, sprejetega v seji 30. junija t.l.

Ker je končan dnevni red, sklene predsednik sejo ob 9. uri zvečer.

7. in zadnja seja dne 1. julija. Začetek ob 3. uri popold.—Navzočni so vsi poslanci razun Nj. E. barona Pretis-a.—Pooblasti se deželni odbor, da potrđi zapisnika 6. in sedanje seje.—

Poslanec dr. Abram priporoča v imenu deželnega odbora, naj zbor sprejme sledeče predloge:

1. Deželni zbor se zahvaljuje Njegovemu Veličanstvu, presv. cesarju za visokodušno pomoč, ki jo je najmilostljivejše blagovoli podeliti deželi v novjih hudih stiskah bodi s privatnimi darovi, bodi s postavdajnimi naredbami.

2. Dalje javlja zbor svoje hvaležno priznanje visoki vladi in visokima državnima zbornicama za skrbno podporo in Nj. E. gosp. namestniku bonu Pretis-u za energično in jako uspešno inicijativo, ki so jo odmenili v pomoč osiromašenim prebivalcem, modro izbravši v ta namen primerne pripomočke.

3. Deželnemu odboru je naročeno, da sporoči na dostojen način to slovesno objavo.

4. Potrđi se garancija deželnega zaloga za predplače, podeljene iz drž. zaloga za nakup semena v zmislu drž. postav od 3. decembra 1879 in 8. februarja 1880.

Zbor potrđi ednodušno te predloge.

Poslanec Jonko bere sledečo interpelacijo do vis. vlade:

Nobena državna cesta v naši grofiji, pa tudi malo katera v celi Avstriji ne prizadeva javnemu prometu toliko težav in nevarnosti, kolikor jih prizadeva naša državna cesta v soški dolini, zlasti pa med Kobaridom in Žago. Tu imamo skoro celo uro dolge, strme, nevarne klance, na katerih se je zgodilo uže mnogo nesreč in brezštevilo škod vsake vrste.—

Bovški okraj je nedvomno najubožnejši v celi deželi, a še to malo, kar ima pridelka od svoje živinoreje, zamore le s težavo spravljati na trg; česar pa potrebuje za življenje: žito, kolonijale, vino itd.— to mora zopet z velikimi stroški in nadležnostmi privržati iz Gorice ali Trsta na dom. Po tem takim pospešuje nesrečno izpeljava državna cesta draginjo raznega blaga v uže tako siromašnem bovškem okraju in dosledno množi splošno revščino. Da so strmine na soški državni cesti velika zavira splošnemu prometu, kolikor ga je med Koroško in Gorico, da so toraj v svojih nasledkih škodljive tudi deželi in državnemu erarju, tega nam tukaj ni treba dokazovati.

Omenimo naj le, da je preložba ceste med Kobaridom in Žago zaradi varnosti lastnine in življenja — tedaj iz občnih policijskih ozirov neobhodno potrebna — in da ima bovški okraj gotovo tako dobro kakor vsak drugi okraj pravico zahtevati od vis. vlade, da spolnuje v tem oziru svojo dolžnost. Z ozirom na vse to in glede da je preuravnava erarske ceste po soški dolini tem potrebnejša, od kar je po Soči splavala nada, da dobimo kedaj obče zaželjeno predelško železnico; glede da morajo biti načrti zastran preuravnave ceste nad Kobaridom uže davno dogotovljeni, ker je bilo leta 1858 delo uže izročeno nekemu podvzetniku in izdelavanje tudi uže začeto, leta 1859 pa kar naenkrat prenehano; glede na vse to stavimo podpisani poslanci po gosp. predsedniku spoštljivo vprašanje do gosp. vladnega zastopnika:

Ali misli visoka vlada kmalo, česar je potreba, preskrbeti, da se izpelje uže davno projektirana preložba erarske ceste med Kobaridom in Žago, in da se tako v okom pride mnogim nevarnostim, katere pretijo na tej cesti lastnini in življenju?

Ker se ima danes skleniti deželno zborovanje, pričakujemo, da nam naznani visoka vlada svoj odgovor po deželnem odboru. Matija Jonko, Gasser, Dr. Tonkli, Faganel, Kocjančič, Mahorčič, Povše, Kovačič.

Gosp. vladni zastopnik pravi, da hoče to interpelacijo izročiti vis. vladi.—

Poslanec Faganel ponavlja svoj predlog, ki ga je sprožil v 5. seji, da bi namreč vlada predložila državnemu zboru načrt postav, po kateri bi moral vsak, kdor služi zvonaj občine ali na tujem, plačevati v denarnico domače občine svojemu zaslužku primerno davščino.

Ker se ima uže danes končati zborovanje želi F., naj bi se ta predlog obravnaval kot nujni predlog. A zbor ne pritrdi temu. (Pozneje je poslanec Faganel odstopil od tega predloga.)

Poročevalec Mahorčič.—O prošnji županstev anhovskega in kočjačanskega in mnogih posestnikov dotičnih županij za podelitev podpore iz dež. zaloga, da se popravi in deloma preloži cesta držača od Vrhovlja v Brdih skozi Zapotok do Marija-Celja na Kanalskem, prestopi zbor na dnevni red.

Občini podgrajski v nakelski županiji na Krasu dovoli se 300 gl. podpore za novi most čez potok Sušic.

O prošnji renške občine za posojilo 1000 gl. iz dež. zaloga, da poplača stroške za dognano razdelitev obč. zemljišč, prestopi zbor na dnevni red.—

Poročevalec grof Strassoldo. — Cesta od Medane po Prevalu do Moše uvrsti se med skladovne.

Poročevalec Mahorčič. — Zbor dovoli sledeče podpore: Cestnemu odboru cervinjanskemu 1000 gl. za novo cesto od Želina do kranjske meje proti Idriji; — cestnemu odboru tolminskemu 1000 gl. za cesto v kobariškem Kotu od Roba skozi Kred, Sedlo, Breginj do Logev, 1000 gl. pa za preložbo ceste med sv. Lucijo in Kozariščem.

Po predlogu poslanca Pagliaruzzi-ja dovoli

(Dalje v prilogi.)

vega vstvariti, pač pa potrebujemo, da že obstoječe dobro prebavljamo in pretresujemo. Da pa list že ob svojem porodu ne jame hirati, treba je, da se združimo ter mu še za časa priskerbimo obilne dušne in gmetne hrane.

Skerbimo pa tudi za naše nastopnike, da bodo vsaj imeli kaj nad nami popravljati in brusiti.

Naj bi list našel milostljivih sodnikov. Č.

Učiteljske konference. Za tekoče š. leto so določene krajne učiteljske konference, in sicer v okrajih Goriške okolice: 28. junija v Kojškem, 1. julija v Ajdovščini, 8. julija na Gorenjempolji, 20. julija v Gergarji in 5. avgusta v Renčah; v Sežanskem okraju: 26. julija v Nabrežini in 30. julija v Tomaji.

Nesreča. Neki Čadrezan je te dni na potu od Tolmina proti Polubinu zadremal na vozu, doli padel in se tako hudo poškodoval, da je tri dni potem umerl zapustivši vdovo in čvetero nepreskrbljenih otrok.

Verlej umetnici! — Vredovatelj „Soče“ prejel je te dni jako lep in ljub dar: oprsno podobo nekdanje duše našega lista, slavnega buditelja goriških Slovencev: dra. Lavriča. Podoba, s krayonom slikana, predstavlja dragega rajnega v naravnej velikosti tako živo in zvesto, da bi je ne mogla bolje predstavljati nobena fotografija. Uže marsikdo, videvši sprelepo, jako fino izdelano podobo, mislil je zares, da je fotografija ali jeklorez. A v istini je delo nježnih, jako spretnih rok tukaj — posebno mej višo gospodo — uže dobro znane gospe Avguste Šantelj-ve, rojene Gračanke, zdaj soproge gospoda gimnazijskega profesorja A. Šantelja v Gorici. Zanimivo podobo prav radi pokažemo vsakemu, ki bi jo želel videti.

Sicer pa smo videli v atelieji verle umetnice še mnogo drugih prav lepih podob, slikanih z oljnatiimi barvami in s krayonom — zlasti pa dobro zadetih portretov, kateri dokazujejo ne samo dobro šolo, ampak tudi pravi genij in umetniško vnetost.

Naj blagovoljno sprejme blaga gospa iskreno zahvalo našega vrednika za preljubi dar, a obenem tudi prav odkritosrčno čestitanje k vrlemu napredovanju, koje svedočijo posebno njene slike noveje dobe! — E. Kl.

Samomor. V torek zvečer so našli obešenega v svojem stanovanju premožnega kmeta Jožefa Madriz-a pod Turnom (goriškim predmestju sv. Roka). Pravijo da je nesrečneža uže dve leti hudo mučila neka bolezen; to in pa velike neveselčnosti v rodbini pritrirale so ga do obupa. M. je oče one lahkožive Ane M., katero je lani maja meseca v Trstu zaradi ljubosumnosti usmrtil lastni ljubimec Henrik Brancovič.

Stekel pes ukral je v nedeljo 4. t. m. v mestu dva druga psa in, kar je še huje, enega dečka. Ko so ujeli nevarnega psa, ponudili so mu mesa in vode, misli, da je morda žejen ali lačen. A nicezar ni maral takniti. Ko ga je zvedenec preiskal, spoznal je koj, da je stekel. Na to je dalo mestno županstvo nemudoma razglasiti, da se morajo psi zapreti ali pa na vrčici voditi, drugače se postreljajo. Vslad tega ni videti te dni psov po mestnih ulicah in človek se lahko varno vsede v kavarni ali gostilni, ne da bi bil vsak trenutek povohnan ali še kaj hujega. — Dasi je treba plačevati od vsacega psa 4 gl. na leto mestne davščine, je vendar še preveč teh nepotrebnih varuhov in lizunov po mestu; zato bi morda ne bilo od več, ako bi se ta davček še za par ranžev povikšal. Komur ostaja živeža za pse, ta uže lahko plača. —

Pred porotniki v Vidmu bo dne 13. t. m. obravnava proti tistemu Oswaldu Jos. Tonello-u, ki je dne 14. septembra lanskega leta v Gorici na Travniku usmrtil Grgarca Josipa Doljak-a, služabnika gospoda dvornega svetovalca barona Rechbacha, in potem pobegnil čez mejo. — Sodniji bo predsedoval sretovalce beneške nadsodnije vitez de Billi, kot zatožnik bo posloval načelnik državnega pravdnštva vitez Jedic, zagovarjal pa bo zatoženca uradoma za to imenovani dr. Ernest d' Agostini. Mnogo prič je pozvanih iz Gorice k obravnavi.

Šolska davščina od zapuščin. Postava, ki jo je naš dež. zbor sklenil v pretekli sesiji v namen, da se namesto dosedanjega doneska za normalne šole, uvéde šolska davščina od zapuščin, glasi se tako-le:

§ 1. Od vsake zapuščine v Moji pokneženi grofiji Goriški in Gradiški, če presega čisti znesek 300 gld., ima se pobirati šolski donesek kakor postavno volilo. — § 2. Če ne presega čista zapuščina 1000 gld., odločena je od nje šolska davščina enega goldinarja. — § 3. Kedar presega čista zapuščina 1000 gld., tedaj se ima plačevati šolska davščina od čiste zapuščine po teh le odstotkih:

nad 1000 gl. vstevno	5000 gl. od vsacih sto	20 k.
" 5000 "	" 10.000 "	" 25 "
" 10.000 "	" 20.000 "	" 30 "
" 20.000 "	" 30.000 "	" 35 "
" 30.000 "	" — "	" 40 "

Če zapustnik nema po svoji smrti vpravičenega dediča in tudi ne zakonske žene, tedaj se povikša po zgornjej tarifi odmerjena šolska davščina za 50 odstotkov.

Na zneske pod 100 gld. se ima sicer ozir je-

mati pri določanju tarifnega stavka, ne pa pri določanju odrajtvi. — § 4. Vrednost nepremakljivega premoženja, ležečega zvanaj poknežene grofije Goriške in Gradiške, kakor tudi dolgovi, kateri so izključljivo na takem nepremakljivem premoženju, da se zaradi njih ne more segati po drugi zapuščini, ne jemljejo se v račun pri ugotavljanju čiste zapuščine. — § 5. Volila in druge zapuščine šolam, katerim se je ta šolska davščina odmenila, imajo se vračunati pri nje odmerjanju. — § 6. Ta šolski donesek določa na račun penzijskega zaloga tista gosposka, katera je po obstoječih postavah poklicana določati pristojbine od zapuščin v prid državnega denarstva, in imajo ga tisti, katerim je naložen, v tridesetih dneh po vročenem plačilnem nalogu plačevati pristojnim davkarjem. — § 7. Dohodek te šolske davščine je odmenjen ves in se bo odrajtaval penzijski denarnici za učitelje občin ljudskih šol poknežene grofije Goriške in Gradiške (§ 82. dež. post. 10. marcija 1870 št. 18.) — § 8. Letni denarnični ostanki se imajo kapitalizovati, da se ustanovi zalog, katera obresti bodo zadostovale v zalozbo onih zneskov, ki se bodo vsako leto potrebovali za nakaze v zmislu poprej omenjenega četrtega oddelka deželne postave od 10. marcija 1870 št. 18. — § 9. Kedar bo zalog po namenu prejšnjega paragrafa dopoljen, določiti se s posebno postavo, kako in po kakim meri se bodo za šolske namene rabili dohodki, ki se bodo potem vsled te postave stekali v denarnico. — § 10. Dvorni dekret od 1. decembra 1788 št. 926, zadevajoč pobiranje doneskov iz zapuščin v korist zaloga za normalne šole, pa tudi vsi poznejši dotični zaukazi in določbe izgube; tej deželi veljavo. — § 11. Ta postava zadobi precej moč in se ima obračati na vse zapuščinske obravnave, ktere se uvedó po tistem dnevu, ko se objavi. — § 12. Mojim ministrom za bogočastje in poduk, za finance in pravosodje je zavkazano, da to postavo izvršijo.

Slovansko podporno delalsko društvo v Trstu je imelo minolo nedeljo v dvorani pri zelenem hribu občni zbor, ki je bil obilo obiskan, vdeležilo se ga je nad 150 udov. Na dnevnem redu je bilo predruženje nekterih točk društvenih pravil, in volitev odbora, ker ni bilo pri zadnjem občnem zboru izvoljenih dovolj odbornikov. Predruženje nekterih točk društvenih pravil se je spretno razpravljalo; pred volitvijo pa se je unela burna debata, ker je pešiča sebičnežev uže mesec dni na to delala in agitirala, da bi ovrgla prve volitve in svojo nezmožnost na kurlične stole postavila, kar se jej pa nikakor ni moglo posrečiti, ker je njih stranka v velikej manjšini. Delalsko društvo napreduje dobro. K zboru so prišli naj inteligentnejši gospodje našega naroda, posebno so dobro govorili gg. Nabergoj, Polič in dr. Mandič. Pri volitvi je bilo oddanih 144 listkov, mej temi je bilo 5 neveljavnih, izvoljeni so bili v odbor: F. Gabrijan tajnikom z 97 glasovi; odborniki so dobili: Nabergoj 132, V. Dolnec 130, dr. Mandič 127, Živic 126, Schmid 120, Polič 97 in Žitko 86 glasov. Za namestnike pa so izvoljeni: Hajn z 124. Skabar z 98, Kocijančič z 96, Klemenc z 95, Padar z 95 in Jerina z 94 glasovi. Pregledovalci računov pa so: Rihtik, Sadu in Katalan. Zdjaj je dopoljen odbor.

Osobe, ki so v odboru, nam so porok, da bo „delalsko društvo“ častno izvrševalo svoj namen, ter zbiralo slovanske delalce pod narodni prapor, da jim zčlovečanstvom in bratovsko pomočjo olajša teški stan, materijalno in duševno zboljša razmere, ktere so bile doslej pomilovanja vredne. „Edinost.“

Strašna nevihta je razsajala pretoklo nedeljo po noči v Ljubljani in drugod po Kranjskem. Zraven druge velike škode, ki jo je prizadela na poljih in zlasti sadnemu drevju, vnela je tudi nekatero požare. Najhuja nesreča je zadela vas Kamnik pri Vrhniki, kder se je pred polnočjo vnel ogenj v nekem skednji in se tako naglo razširil po vasi, da je bila v dveh urah vsa vas v plameu. Pogorelo je 37 hiš z vsemi drugimi poslopji in cerkev sv. Florjana. Kjer je stala dan poprej vas s tolikimi poslopji, ostalo je samo podrto, osmojeno zidovje in 244 siromašnih prebivalcev nema ne stanovanja, ne živeža, ne obleke. Tudi nekoliko prešičev in telet je pogorelo. Kolika je revščina, ni mogoče povedati. Zato se obrača prečast. gosp. Ignacij Podobnik, župnik v Preserji, do milosrčnih ljudi, naj bi z denarjem, živežem ali obleko v pomoč prihiteli nesrečnim pogorelcem.

Slovenski strah v tržaškem deželnem zboru. Preteklo sredo je razpravljaj tržaški deželni zbor predlog dež. odbora, po katerem naj bi se uvédla v mestni statut malenkostna prememba gledé rekurzov zoper kazni, ki jih nalaga magistrat v izročnem področju. Po odborovem predlogu bi se sprejela v statut jasna določba, da taki rekurzi ne gredó v razsodbo mestni delegaciji. Poslanec Wittmann je ugovarjal temu predlogu, češ, da je nepotreben. Nabergoj pa je predlagal, naj se sprejme še jasnejša določba: da se imajo rekurzi zoper magistrat podajati c. k. namestništvu. — Ta predlog ni obveljal. — Pri tretjem branji sproži poslanec Wittmann predlog, naj se glasuje imenom in ta predlog se sprejme. Ko se beró imena, glasuje poslanec Gorjup slo-

vensko ne; na to nastane mrmranje na galeriji; za njim glasuje poslanec Nabergoj, koji se je bil uže poprej, ko je bil poklican, oglasil „tukaj“, še glasneje ne; in koj se razburi nevolja v dvorani in na galeriji.

V splošni zmešnjavi ustane poslanec Artelli ter kliče na pomoč dež. glavarja, naj nikar ne dopušča, da se v tržaškem zboru, kojega poslovni jezik je italijanski, govori slovenski. — Dež. glavar posvari slov. poslanca.

Ko se drugič beró imena, glasuje Gorjup zopet ne. A zdajci nastane strašanski hrup v zbornici, upitje, sikanje in na galeriji začó tudi prav pobalinsko žvižgati. In zopet se vzdigne poslanec Artelli rekoč, da je postopanje poslancev Gorjupa in Nabergoja premissljeno provokatorično.

Ko se poleže nevihta, pozovejo se tretjič poslanci po imenu in „neverjetno, pa resnično“, pravi tetka Triesterica, ponové se še huje poprejšnji prizori. Predsednik ne more več narediti miru; žvižganje, sikanje, upitje in ropotanje vskipelo je do vrhunca. Poslanec Nabergoj poudarja z mogočnim glasom, da ima kot poslanec pravico, deležiti se razprav in glasovati v svojem materinem jeziku; na to mu odgovarjajo, da je v Trstu, za mesto in okolico, en sam jezik poslovni jezik deželne zbornice, in ta da je italijanski; on pa da je dražljivec (provocatore); Nabergoj pa odvrta, da so dražljivi oni, ki hočejo zabraniti njemu in njegovim tovaršem rabo materinščine. Slednjič ustane zopet poslanec Artelli in zapusti protestovaje zbornico, večina poslancev jo udari za njim; na galeriji pa se slišijo mej nepronehljivim šundrom „bravo“-klici. Pradsedniku se ni posrečilo, da bi pravilo ma zaključil sejo. — Komentar p. n. čitateljem!

Gimnazij v Kranji. V seji kranjskega dež. zbora dne 5. t. m. je gsp. deželni predsednik Winkler naznanil, da je po ravno došlem ukazu naučnega ministra barona Conrada Nj. voličanstvo, prev. cesar, ukazal z najvišim sklepom od dne 26. junija t. l., da ima gimnazij v Kranji o stati kot nižji gimnazij, na katerem se bode učilo tudi risanje. Zbor je pozdravil to izjavo dež. predsednika z glasnimi „živio“- in „slava“-klici.

Cesta Želin-Idrija. V kranjskem dež. zboru je bila dne 5. t. m. razprava o tej za našo deželo in posebno za cerkljanski okraj jako zanimivej cesti. Zapisnik o tej obravnavi glasi se po „Slov. Nar.“ tako:

Poslanec Dežman nasvetuje v imenu finančnega odseka:

Slavni deželni zbor sklene:

1. Cestnemu odboru v Idriji dovoli se za ves cestni okraj pobiranje 25/00 priklade na vse neposrednje davke s tretjinsko priklado vred za leto 1881, 1882 in 1883, in deželni odbor se pooblastuje, skrbeti za to, da se bode vsled tega, ker se bode v prihodnjem letu spremenila podlaga glede zemljiškega davka, enakomerno razdelila priklada po procentih na različne vrste neposrednjega davka na podlagi dotičnega principijelnega sklepa slavnega deželne zbornice, ki se pa bode še le vršil.

2. Za to stavbo ceste od Idrije do Vrščavega, ki se mora takoj pričeti, dovoli se iz deželne zaklada, in sicer iz kredita, odmerjenega za cestne stavbe, deželni donesek 6000 gl. pod tem uvetom, da se tudi iz državne blagajnice nakaže jednak znesek 6000 gl. za to stavbo.

3. Z ozirom na to, da se bode 25/00 priklada, ki je deloma namenjena za to stavbo, še le koncem leta 1883 popolnoma nabrala, pooblastuje se dež. odbor, nakazati cestnemu odboru v Idriji v drugem letu, ko se bode cesta delala, in če bode treba na račun 25/00 priklade brazobrestna predplačila iz kredita za cestne podpore.

Poslanec Laschan vpraša, ali se je uže začelo zidanje ceste od Cerkega do kranjske meje.

Poslanec Dežman odgovori, da se je začelo.

Deželni predsednik Winkler pravi, da je tudi njemu, bivšemu okrajnemu glavarju tolninskemu znano, da se je to delo uže začelo. Deželni zbor goriški je zanje dovolil subvencijo in tudi vlada, katerej je iz strategičnih ozirov mnogo na tem ležeče, da se izvrši ta cesta, je v ta namen dovolila precejšnjo svoto. V teku jednega leta, meni g. predsednik, da bode skoraj cesta popolnoma dodelana.

Poslanec Gutmansthal nasvetuje, naj dežela namesto 6000 gld. dá le 4000 gld., kajti, ako ima država toliko zanimanja za to cesto, ona lahko izda teh 2000 gld. več nego dežela.

Dr. Poklukar podpira ta nasvet, omenjajoč, da dežela itak ne bode imela mnogo koristi od te ceste. Izvaževalo se bode po njej jako malo, in več gotovo ne uvažalo, Država pa ima zavoljo idrijskega rudnika vendar še večji interes pri tej cesti nego li dežela.

Poslanec Dežman brani odsekove predloge, kateri se pri glasovanju s prenaradbo, katero je nasvetoval poslanec Gutmansthal, sprejme.

Dunajska borza.

	8. julija.
Enotni drž. dolg v bankovcih	72 gl. 60 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73 " 55 "
Zlata renta	87 " 45 "
1860 drž. posojilo	133 " 25 "
Akcije narodne banke	827 " 90 "
Kreditne akcije	278 " 90 "
London	117 " 65 "
Srebro	— " — "
Napol.	9 " 35 "
C. kr. cekini	5 " 54 "
Državne marke	57 " 70 "

Vsakej gospodinjti prekoristno!

Čes. in kr. privilegirani

PEČNI PRAH

prve avstrijske tovarnice za pečni prah
od **Karola Russ & Comp.**

Dunaj 1. Bez. Weihburggasse 21.

Naš pečni prah (trajni ali suhi kvas) nadomestuje popolnoma vsaki kvas. Ne pokvari se nikdar in se torej lahko ohrani; vsaka pekovina dobi po njem brž kakor po najboljšem kvasu finejši in čistejši okus, postane krajši in rahlejši, testo se nagljeje in enakomernejše vzdiguje in se nikdar ne poleže; pri tem se pa približuje obela in jajca; pa tudi na času se prištedi, ker ni treba čakati, da se testo vzdigne, še pri krohni ne — in kar veliko velja, da ne napenja. — V paketih po 5, 20 in 50 kr. Sviri se pred nič vrednim ponarejenim blagom.

Prodajalci dobé primeren namerček.

Mlatilnice

na štifte in na stebre, z napravo za slamo stresati, z rešetom in snažilnim aparatom, na lesenih nogah, sicer pa iz železa, z najnovejšimi popravami, se dobodo dober kup. Tudi imamo triere (trieure za gospodarje in mlinarje, in rezanice za z noge pritiskati. To pošiljamo do Dunaja franco. Narisane podobe zastoj. Iščejo se dobri agenti.

Ph. Mayfarth et Co.,

tovarna za stroje v Frankobrodu (Frankfurt a. M.) in na Dunaji, v mestnem magazinu. (Stadtlagerhaus.)

JAKO VAŽNO

vsakteremu za oči.

Prava dr. White-jeva voda za oči od Traugott Ehrhardt-a v Grossbreitenbach-u v Turingiji (Thüringen) slovi uže od leta 1822 po celem svetu.

Dobiva se steklenica po 1 gl. v Trstu v lekarni „Carlo Zanetti“ Via nuova 27 in v Gorici tudi v Zanetti-jevi lekarni na Travniku.

Zahteva pa naj se izrekoma dr. Whitejevo vodo za oči od Tr. Ehrhardta.

Odlomki iz pisma: Gospodu Tr. Ehrhardt-u. Ker so se po Vašej pravi dr. White-jeva očesni vodi, oči mojeji hčeri jako okrevale, zahvaljujem se Bogu, da sem iz časopisov pozvedel za Vašo slavnoznano očesno vodo itd. (Sledi nar.) Momart 5/5 78. Krčmar Helmstädter.

Temeljita pomoč
vsem, ki so v želodci ali trebuhu bolni.

Ohranjenje zdravja

naslanja se večjim delom na čiščenje in snajenje sokrovce in krvi in na pospeševanje dobrega prebavljenja. Najboljše za to sredstvo je

dr. Roza življenski balzam.

Življenski balzam dr. Rozov odgovarja popolnem vsem tem zahtevam; isti oživi vse prebavanje, nareja zdravo in čisto kri, in truplo dobi svojo prejšnjo moč in zdravje zopet. Odpravlja vse teško prebavanje, osobito gajus do jedi, kislo riganje, napetost, bljevanje, krč v želodci, zaslinjenost, zlato žilo, preobteženje želodca z jedili itd., je gotovo in dokazano domačo sredstvo, ki se je v kratkem zaradi svojega izvrstnega uplivanja obče razširilo.

1 velika sklenica 1 gl., pol sklenice 50 kr.
Na stotine pisem v priznanje je na razgled pripravljenih. Razpošilja se na frankirane dopise na vse kraje proti postnemu povzetju svote.

G. lekarničarju B. Fragner v Pragi!
Kupil sem meseca vinotočka 1. 1873. sklenico Vašega „Dr. Roza-jevega življenskega balzama“. Trpel sem namreč uže precej let na krčvi v želodcu; to me je nagnilo, da sem poskusil to zdravilo.

Za časa 9—14 dni povzgubila se je — hvala Bogu — bolezen popolnoma. Prosim Vas tedaj, pošljite štiri sklenice tega balzama, da ga imam pri roci kot domačo zdravilo. Vsaki taki boleznij priporočam ta izvrstni življenski balzam. Spoštovaje udani

Dragotin Popp, slamičar v Draždanah.

SVARJENJE!

Da se izogne neželjenim napakam, zato prosim vse p. n. gg. naročnike, naj povsodi izrečno dr. Rozov življenski balzam iz lekarni B. Fragner-ja v Pragi zahtevajo, kajti opazil sem, da so naročniki na več krajih dobili neuspešno zmes, ako so zahtevali samo življenski balzam, in ne izrečno dr. Rozovega življenskega balzama.

Pravi dr. Rozov življenski balzam

dobi se samo v glavnej zalogi izdelovalca B. Fragner-ja, lekarna „k črnemu orlu“ v Pragi, Ecke der Spornergasse Nr. 205—3.

V GORICI: G. Cristofolotti, lekarničar; G. B. Pontoni, lekarničar. V OGLEJI: Damaso d' Ella. V TRSTU: P. Prendini, lekarničar; G. Foraboschi, lekarničar. V ZAGREBU: Sigm. Mitlbach, lekarničar.

Vse lekarni in večje trgovine z materialnim blagom v Avstro-Ogerskeji imajo zalogo tega življenskega balzama.

TAM SE TUDI DOBI:

Pražko domače mazilo

zoper bule, rane in vnetje vsake vrste.

Ako se ženam prsa vnamejo, ali strdijo, pri buhlah vsake vrste, pri turih, gnojnih tokih, pri črvi v prstu in pri nohtanjih, pri zlezah, oteklinah, pri izmaščeni, pri morski (mrtvi) kosti, zoper revmatične oteklino in putiko, zoper kronično vnetje v kolenih, rokah, v ledji, če si kdo nogo spahne, zoper kurje očesa in potne noge, pri razpokanih rokah, zoper lišaje, zoper oteklino po piku mrčesov, zoper tekoče rane, odprte noge, zoper rak in vneto kožo, ni boljšega zdravila, ko to mazilo.

Raba je priprosta; mazilo (žavba) se namaže na platneni robec in se pritisne na bolno stran. Čez 4—6—8—12 ur se naredi nov flaster. — Zaprte bule in oteklino se hitro ozdravijo; kjer pa ven teče, potegne mazilo v kratkem vso ognjico na-se, in rano ozdravi. — To mazilo je zato tako dobro, ker hitro pomaga, in ker se po njem rana prej ne zaceli, dokler ni vsa bolna ognjica ven potegnjena. — Tudi zabrani rast divjeje mesa in obvaruje pred snetom (črnim prisadom); tudi bolečine to hladilno mazilo potiši. — Odprte in tekoče rane se morajo prej z mlačno vodo vmiti, potem se le se mazilo nanje prilepi.

Skatljice se dobodo po 25 in 35 kr.

Balzam za uho.

Skušeno in po mnogih poskusih kot najzanesljivejšo sredstvo znano, odstrani naglušnost, in po njem se dobi tudi popolno uže zgubljen sluh. 1 sklenica 1 gl. a. v.

Podpisani naznanja, da se je kot civilni zemljemerec ustanovil v Tolminu. Naročena dela bode izvrševal vestno in točno tudi v deželnem jeziku ter se priporoča posebno slavnim županstvom in posestnikom za izdatno podporo

Janez Sirk

civ. zemljemerec.

Le jedenkrat

podaje se tako ugodna prilika, da si za polovico prave cene omisli vsakdo izvrstno uro.

Velikanska razprodaja.

Politične razmere, ki so nastale v celem Evropi, zadele so tudi Švico; vsled teh razmer se je na stotine delavcev izselilo, tako da je obstanek tovarn jako dvojnoljiv. Tudi največja fabrika za ure, katero smo mi zastopali, se je zaprla začasno, ter nam je zaupala prodajo svojih ur. Te tako zovane žepne ure so najboljše ure celega sveta, kojih okrovi so izdelani iz najfinejšega srebrnega niklja, so izredno elegantno gravirani in giljoširani, ter so ameriškega sistema. Vsled neke vlastne konstrukcije ne more se taka ura nikdar pokvariti, pade lahko na tla, sme se stisniti, a vendar ura pri tem nič ne trpi.

Proti povzetju, ali vpošiljavi malo svote, katara je pri vsakej baži ur zaznamovana, s katero je plačana le pridejana zlata double urna verižica, baržunasti etui, glavni ključ za ure in delavska plača, dobi vsakdo najfinjšo repasirano uro skoraj na polovico zastoj. Vse ure so natanko repasirane, ter garantujemo za vsako uro pet let.

V dokaz gotovega jamstva in stroge solidnosti, prevzemamo s tem dolžnost javno, da vsako nepristoječo uro nazaj vzamemo, in z drugo zamenjamo.

Izpisek ur.

1000 komadov remontoir žepnih ur, katere se pri kozici navijajo brez ključa, z dvojnimi okrovom in kristalnim okrovom, izredno natančno regulovane; razen tega so tudi elektrogalvanično požlačene, tako da jih nobeden zlatar ne more od pravo zlatih razločiti; z verižico, medaljonom itd. preje jeden komad gl. 25, zdaj le gl. 10.20.

1000 komadov krasnih ur na sidro (ankeruhr) od najtežjega srebrnega niklja, tekočih na 15 rubinih, z emailiranimi kazali, kazalom za trenutke in kristalnim ploščatim steklom, natančno repasirane; preje jeden komad gl. 21, zdaj samo gl. 7.25.

1000 komadov mobilnih ur na valje (cylinder-uhr) v teških giljoširanih okrovih od srebrnega niklja, s kristalnim ploščatim steklom, tekočih na 8 rubinih, fino repasirane, z verižico, medaljonom, in baržunastim etuijem, jeden komad preje gl. 15 zdaj le gl. 5.60.

1000 komadov Washingtonskih ur na sidro od 13lotnega srebra, potrjene od c. k. denarnega urada, tekoče na 15 rubinih, elektro-galvanično požlačene, da jih ne more nobeden strokovnjak ali zlatar od pravo zlatih razločiti; fino na trenutok regulovane in poskušene. Teh ur stal je preje jeden komad gl. 27, zdaj pa le gl. 11.40.

1000 komadov Washingtonskih remontoir žepnih ur, od pravega 13lotnega srebra odobrenega od c. k. denarnega urada, pod najstrožjim jamstvom na trenutok repasirane, s kolesjem od niklja in privilegiranim regulovanjem, tako da se nij treba teh ur nikdar popravljati. Pri vsakej uri da se zastoj tudi jedna zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in ključ; vsaka taka ura stala je preje 35 gl. zdaj pa samo gl. 16.

1000 komadov ur za dame od pravega zlata z 10 rubini, preje gl. 40, zdaj gl. 20.

1000 komadov remontoir ur od pravega zlata za gospode ali gospé, preje 100 gl. zdaj gl. 40.

650 komadov ur z ropotcem, fino regulovane, dajo se rabiti tudi na pisalni mizi, preje gl. 12, zdaj le 5.80.

650 komadov ur z majatnikom (pendeluhr) v fino izrezljanih gotičkih visokih omaricah, navijajo se vsakih osem dnij, fino na trenutok regulovane, lepe in impozantne. Ker je taka ura po minolih 20 letih še dvakrat več vredna, naj bi jo imela vsaka družina, posebno ker se s tako uro soba olepša. Te ure stala so preje gl. 35, zdaj se dobi jeden komad za smešno nizko ceno gl. 15.75.

Pri naročilih za ure z majatnikom (pendeluhren) priloži naj se tudi mala svota,

Naslov: Uhren-Ausverkauf

von

Philipp Fromm, Uhrenfabrik,
Wien, Rothenurmstrasse N.ro 9.

„Assicurazioni Generali“ v Trstu

(zavarovalnica, ustanovljena leta 1831.)

Čestitamo si objaviti, da zastopa zdaj vsled odpovedi gospoda FERDINANDA CANDUTTI-JA našo glavno agencijo v Gorici kolikor za zavarovalna opravila, toliko za oskrbovanje naših posestev, terjatev itd. gospod

France G. Scherer.

Pisarnica glavnega zastopa ostane v pritličji hiše števil. 100 „via Morelli“ (v nati hiši za mesnicami).

V Trstu junija 1880.

GLAVNO RAVNATELJSTVO.

se za cesto kraj Bače 300 gl.—prihranjenih pri drugem uže odločenem strošku.

Deželni odbor se naroči, da ima skrbno nadzorovati, da se dovoljene podpore porabijo za tista dela, za katera so odločene.

Poročevalec Del Torre. — Občinska cesta od Zagraje skozi Rubije, Sovodnje in Standrež proti Gorici uvrsti se mej skladovne.

Poročevalec Mahorčič. — Cestnemu odboru za goriško okolico dovoli zbor 1500 gl. za preuravnavo ceste mej Pevmo in Kojkim.

Poročevalec Faganel. — Deželni odbor se naloži, naj pozove cestni odbor bovški k dolžnosti, koja ga veže popravljati in vzdrževati skladovno cesto od Bovca skozi Sočo do Trente.—O prošnji soškega županstva v dosego podpore, da se popravi in razširi ista pot, preide zbor na dnevni red.—

Poročevalec Mahorčič. — Šebreljski občini je dovoljena podpora 300 gl. za popravo mosta čez Idrijo pri Stopniku, kojega je povodenj hudo poškodovala.—

Cestnemu odboru sežanskemu dovoli zbor 2000 gl. podpore, in sicer 1000 gl. za preuravnavo klanca med Mataunom in Naklom in enaki znesek za popravo ceste držače od Skopega skozi Dutovlje proti Občini.

Poročevalec Dottori. — Odboru starinskega muzeja v Ogleji se odmeni 150 gl. podpore za l. 1881.

Poročevalec Pagliaruzzi. — Dvema računjskima uradnikoma dovoli zbor vsakemu po 100 gl. podpore, dvema praktikantom pa povikša adjutum od 150 in 200 gl. na 300 gl.

Poročevalec Faganel. — O prošnji Ivane Mask, vdove rajnkega učitelja Josipa Maska v Cerovem, da bi se jej dovolila letna pomoč iz deželnega zaloga, prestopi zbor na dnevni red.

Poročevalec graf Strassoldo. — Cestnemu odboru korminskemu odmeni se 5000 gl. podpore za novi most čez mejno reko Idrijo pri Medeji. Polovica te podpore se ima izplačati leta 1880, druga polovica pa leta 1881, kakor bo delo napredovalo.

Ugovor občin Chiopris-Viscone zoper projektovano stavbo novega mosta odstopi se deželni odboru, da ga reši v svojem področju.

(Konec prihod.)

Trtorejci pozor!

Grozovita šiba, nesrečna trtna uš „floksera“ se uže nahaja na obalah Adrije, torej na našem Primorskem in sicer v okolici Pirana. Kedor pozna življenje te uši, kedor opazuje njeno razširjenje na Francoskem, kder je sedaj uže čez 1 milijon vinogradov okuženih ali celó vničenih, mora skoro z obupnostjo sklicati: Le Bog nas zamore še rešiti te pokončevalke naših vinogradov! Zastonj se je trudil človeški um, zastonj se je zbiralo na stotine učenjakov v posvete in poskušnje, zastonj je vlada tisoče in sto tisoče potrošila, da bi zabranila razširjenje te grozovite uši; onemogel je človeški um, obupljiv stoji in gleda, kako pokončava ta mala zlobna živalica milijone trt, s tem pa na milijone blagostanja trtorejcev. Vse prepovedi raznih vlad niso zamogle zabraniti razširjevanja floksere, kajti uže se nahaja po celem Francoskem; ima jo tudi Sicija, Italija, Švica, Nemčija, Španija, Ruska in Krim, Avstrija okoli Klosterneuburga, in žali Bog! tudi na Primorskem. Na Ogerskem je uže več tisoč oralov vinogradov po flokseri okuženih ali vničenih in ravno te dni sem bral okrožnico ogerske vlade, katera ostro prepoveduje pošiljatve trija; tudi je razposlala 50 profesorjev, da po celem deželi preiskujejo vinograde.

Res je, da ne treba biti plat zvona, dokler ogejnja ne vidimo, ampak samo dim. Pa prežalostna izkušnja o pokončevanju ali iztirjevanju floksere, nasproti pa njena neizrečeno hitra razširjatev mora nas strašiti in opravičen je naš klic „trtorejci pozor!“ Bolje je, da se malce preveč vstrašimo, zato pa vse poskrbimo, da se rešimo te nevarnosti, kot da bi mirno čakali nemile osode. Pomislimo le, da floksera ne leze samo po zemlji in da v ilovnem svetu, koji poret o hudi suši razpoča, hitro naprej leze, ampak ona se tudi, v obliki krilate mušice, grozovito naglo po vetru raznaša. Na francoskem se je razširila v enem letu 32 milj daleč. Ako pomislimo nadalje izrek prof. Dr. Rösslerja, katerega je vis. kmetijsko ministerstvo poslalo v Piran preiskovati okužene vinograde, namreč, da on konstatuje, da je floksera saj najmanj uže 8 let v ondotnih vinogradih. Ako pomislimo, da je v Primorske dežele prišlo v zadnjih desetletjih nekaj trtink bilf in kolči iz takih dežel, katere imajo floksero, kakor iz Klosterneuburga, z Ogerskega, z Francoskega in Italije, moramo spoznati, da je nevarnost proteča po flokseri naši vinoreji uže silno velika.

Ker sem minulo jesen v zboru najslavnih zvedencev na Dunaji slišal soglasen sklep, da je zastonj in brezvzpešen vsak boj proti flokseri, da se bodo morali tudi naši vinorejci vdati osodi in skušati ži-

veti s to ušjo, ker tudi raba kemikalij ne zda popolnoma, ko bi tudi hoteli vse napadene vinograde iztrebiti,—saj je prof. dr. Rössler v vinogradu Klosterneuburške šole, kder se je najprvo floksera prikazala, in ki je bil ves poldrugi meter globoko prekopan in ves polt s žveplenim ogljencem, pozneje vendarle našel zopet več živih floksere! Kličem: Trtorejci sprejmite sledeče nasvete: 1. Vprvo izpolnite vestno in natančno vse vladne naredbe, katere prepovedujejo razširjenje, sploh pošiljatve trsja (bilf, kolči, trsnega listja itd.); 2. pazite vestno na svoje trte in kakor hitro bi le količkaj opazili, da trte hirajo, da se na veršičkih suše, in da je morda več trt v šopku ali enem krogu enako oslabeledi, nikar se ne mudite, ampak izkopljite tako trto prav globoko, da jo vzamete z mlajšimi koreninami iz zemlje, ker na teh mlajših sesalnih koreninah naj rajši sedé floksere, katere so tako majhne, da jih ni mogoče zapaziti s prostim očesom, razun če jih je prav veliko skupaj ter da so uže dalje časa izsesavale korenike, katere vsled tega otečejo in imajo bradovicam enake oteklina. Tako izkopane trte prinesite takoj v preiskavo n. pr. na deželno kmetijsko šolo, kder jo bomo natančno z mikroskopom ali s povečevalnikom preiskali in dali potrebne nasvete.

3. Nikar ne obupati! Bodimo možje in kakor smo z Božjo pomočjo prenašali grozno plesnjobno bolezen, katero preganjamo sé žveplanjem, tako moramo posnemati vstrajne Francoze, ki se hrabro boré s floksero. Oni pridno in obilno gnojé vinograde, da prikrbujejo trtam obilne hrane, tako da zamorejo roditi grozdje, in uš prestati, oni neutrudljivo zasajajo amerikske kolči, katere potem pocepijo z domačimi sortami. Zato bi pravo bilo, ko bi deželna kmetijska šola in vinorejska društva po nasvetu kongresa vinorejcev poskušala rasajati v trtnice kolči amerikske „Izabele“, kakoršna se nahaja v precejšnjem številu posebno v Goriški okolici, in dvoletne bilfe bi se potem pocepile z domačimi sortami n. pr. z refoškom, gerganijo ali z burgunderjom, rizlingom itd. Res je, da so nekatera plemena amerikske trte še bolj vstrajna proti flokseri, kakor je morda naša amerikska Izabela. Pa nikdo ne more ugovarjati, da tudi ta ima silno krepko raščo in da njeno grozdje ni podvrženo grozdi plesnjobni bolezni. Prepričan sem, da bi tudi ona prav dobro prenašala trtne uši, kakor jo plemeni „York-Madeira“ in „vitis Solonis“ prav krepko prenašati. Amerikske trte so tako čvrste v rašči, in krepkih korenin, da jim uši nič ne škodujejo. Naše domače trte pa so uže po tolikoletnem pomnoževanju opehane, slabotne in zato plesnjobi in tudi uši podvržene. Amerikske trte ne dajejo dobro vžitnega vina, pocepljene pa z našimi sortami jako rodé in dajejo dobro vino. Naša kmetijska šola ima uže nekaj trt iz semena amerikskega grozdja izraslih (seme je poslalo v poskušnjo vis. kmetijsko ministerstvo) in letos smo nekoliko sto kolči Izabele nasadili. Poslali bomo takih bilf v poskušnjo v Piran, da se bo moglo videti, ali jej floksera škoduje ali ne.

4. Certeti svet pa se glasi: Množite zlahno zgodnje sadno drevje! Kolika lepa pomoč dohaja uže sedaj našim gospodarjem po prodaji zgodnjih črešenj, in družega sadja, koliko bi pa še zamogli storiti! Koliko sto tisoč dreves bi lahko še zasadili po prelepih preksoličnih krajih; koliko tisoč in tisoč forintov bi zamogli še več dobiti iz sadjereje, če bi imeli prav zgodnje sadje in pa naj lepše sorte.

Ne porečem, da ni v deželi tu in tam nekaj lepih sadnih sort, pa nikdo tudi mi ne more ugovarjati, da se naše sorte ne morejo meriti s prelepim sadjem drugih pokrajin. Kedor je obiskoval razstave in videl razno sadje, obžalovati mora, da je pri nas še tako malo lepih sadnih sort. Naša kmetijska šola je dobila od vis. deželne zbornice nekoliko podpore za napravo obširne drevesnice, iz katere bodo po jako nizki ceni prihajala sadna drevesa zlahnih sort. Naj tudi vinorejska društva ne zabijo sadne drevesnice, ker morda bo ravno sadno drevje, katero bo v hudih stiskah in nesreči, ko bi se res trtna uš tudi k nam priklatlila, edino rešilo našim vinorejskim pokrajnam.

Dopisi.

Iz Rihemberga 2. jullija. (Izv. dop.) Berem v tržaški tetki, da so v jeseni leta 1879 in v letošnji pomladi porabili za pogozdenje Krasa eden milijon štiristot tisoč in dva in dvajset (kako natančno!) raznovrstnih drevesc, kakor: borovcev, akacijev, brestov, topolov, kostanjev in smrek in še več, da so nasejali sedem tisoč kilogramov drevesnega semena, delje da so zasadili od leta 1880 do 1880 nič manj nego 810 hektarov golih zemljišč ter posajal v ta namen nad 10 milijonov drevesc in poseki 18 tisoč kilogramov semena Lepe, ogromne števila, saj ne da? Kdor jih čita na Do-

naji, mora gotovo misliti, da uže vse zeleni po Krasu in da ga po krivici psujejo siva. A če primerjam istino s temi številkami — kolika izuzija! Nekaj se je naredilo, to je uže res in tudi vspeh je viden, tega ne morem tajiti; a vendar sodim, da ni pravega razmerja mej žrtvami in uspehom, mej navedenimi številkami in dejanskim drvesnim stanjem. Zato menim, da bi bila statistika o pogozdovanju Krasa le tedaj kaj vredna, ako bi ne razkazovala samo tega, kar se je naredilo, ampak bi navajala tudi to, kar se je doseglo. Kaj nam pomaga vedeti, da so vladni organi dali zasaditi toliko in toliko milijonov drevesc in nasejati toliko in toliko tisoč kilogramov semena, če nam ne povedo tudi, koliko nasajenih drevesc se je prišlo in rase, koliko jih je pa pozeblo, posušilo se, ali drugače poginilo. Če nam poveste tudi to, potem bomo lahko sodili o uspehu ali neuspehu in bomo lahko spoznali, ali bo kedaj kaj iz vašega uradnega pogozdovanja, ali ne. Zdaj smo vkljub objavljenim ogromnim številkam še vedno ne verni Tomaži.

Kraševci in tudi kar nas je kraških mejašev, smo v občih vneti za zboljšanje naših golih občinskih zemljišč in želimo tudi sami kaj v ta namen pripomoči; radi bi jih počistili, kamenje iz njih potebili, z drevjem zasadili itd., pa dokler so skupna lastnina, ni to lahko mogoče. Skupne paše pa ni skoro mogoče prepovedati, dokler je še kaka bilka na pašniku, vsaj je skoro v vsaki občini kak revež, ali tudi po več njih, ki prežive, če imajo kak rep v hlevu, svojo žival le na občinskem pašniku. Če jim vzamemo pašo, vzamemo jim polovico življenja. In pravico imajo paati, dokler je pašnik skupna občinska lastnina. Ravno skupna pašna pa je najhuje ogolila naša občinska zemljišča. Zato je treba preskrbeti, da se skupna pašna odpravi — a po pravičnem potu, da ne okratimo revežu njegove pravice, da mu ne vzamemo ne pol, niti četrt življenja, ampak da mu po mogočnosti še kaj priboljšamo, — ali vsaj mogočnost ponudimo, da si bo po'em sam zboljšal svojo do. Razdelimo občinska zemljišča med sosede v last, a razdelimo jih tako in pod takimi pogoji, da nam buda razdelitev v korist, v blagor in uže v pogubo. Nekatero občino na Goriškem so uže to storile, večinoma s povoljnim, sem ter tija tudi izvrstnim uspehom — in gotovo je uže več takih razdeljenih zemljišč o z elenelo, spreminivši se iz puščave v več ali manj rodovitno, obdelovalcu in državi koristno svat, nego po uradnem, dragocenem pogozdovanju. — Tudi naše starešinstvo je uže davno sklenilo za vse občinske oddelke tukajšnje županije načrte postav, po katerih bi se občinski pašniki razdelili med sosede v last in visoki deželni zbor jih je tudi radovoljno potrdil. A zavira se dela od vladne strani, — v Trstu, ali na Dunaji zatezajo stvar. Zakaj? Zaradi uradnega pogozdovanja! In to zatezanje gre od enega leta do drugega; kajti razdelitev se ne sme izvršiti brez deželne postavbe, deželno postavbo pa mora sprejeti deželni zbor in potrditi krona in, ker je deželni zbor k večjemu enkrat na leto skupaj, zgodi se, da kar zbor letos potrdi in vladni organi toliko časa rešujejo, da ne dozori niti do naslednjega zborovanja — naj je tudi med eno sesijo in drugo poldrugo leto ali več časa vmes — da pride (če gre po sreči) še le tretje ali četrto leto zopet pred deželni zbor in potem se le, če ne stakne kak nov referent kacega novega spodtikljeja, do cesarske potrdbe. — Med tem pa gloda živina na skupni pašni in guli in tepta sivo „gmajno“ — dokler postane popolnoma gola. Zdaj je še le zdrela za razdelitev. Seveda si še po vsem tem gospod gozdni nadzornik ali svetovalec, — kar je še količkaj vrednega zemljišča — odloči za namene pogozdenja Krasa. — Tako se nam godi, prav tako z našo „gmajno“ v rihemberški županiji. Potem pa porekó, da smo sami krivi, da so naša občinska zemljišča vsako leto huje opustošena, da smo nevarni, da si ne znamo pomagati itd. — Pomagaj si, če si moreš, kedar imaš zavezano roko! —

Posestnikov.

Iz Trsta 6 jullija. (Izv. dop.) (Primorska bitka mej ribiči). Večkrat smo se uže slišali pri toževati, da beneški Čožoti z ribjim lovom predalec segajo v naše morje in da delajo zelo škodljivo konkurencijo avstrijskim ribičem iz Grada, tržaške okolice in Istre. To je nekda nasledek avstrijsko-italijanske trgovinske pogodbe, za kojoj je v prvi vrsti zaslužni slovenski renegat baron Schwegel. Ta pogodba pritiska naše ribiče hudo, ker daje laškim ribičem pravico, da zmejo ribe loviti eno morskno miljo (20 minut hoda) daleč od naših bregov. Tako se godi, da zahajajo Čožoti v one najboljše lege okrog Grada in drugod blizo naših bregov, kder lové ribe pred nosom naših revnih ribičev ter jih nosijo na trg v Trst in tudi v Gorico ali kamor koli.

Dne 2. t. m. okoli 3 podolne lovili so Čožoti v treh barkah in Piranezi v 3 ribe v mrežami mej Gradom in Izelo pri Piranu; od Grada so bili od-

daljeni kakih 6 ali 7 milj, od Izole pa toliko, da so lahko videli tamošnje hiše. Domačini Izolani videvši tuje ribiče, se razredčijo, zasedejo mnogo svojih barčic in jadrajo, po 6 do 8 veslajcev na vsakej, kolikor morejo naglo proti Čožotom. Ko zapazijo to Čožoti, hité svoje velike mreže iz morja vleči; a zastoj! Ni več časa. Naglo porežejo vrvi, puste polne mreže na mestu in jo pobrišejo proti Trstu. Tu se pritožijo italijanskemu konzulu in zdaj preiskuje stvar centralna pomorska vlada. — Pa tudi priranežkemu ribiču Rosetti-ju se ni boje. Mené, da se mu ni kot domačimu ničesar bati, ostal je na mestu. A Izolani so napadli tudi njegovo barčico ter pobrali ves lov in vso ribarsko pripravo in odnesli skupni plen na dom. V svoji razdraženosti niso poznali, ali niso hoteli poznati rojaka.

Tacih činov ne more nihče odobravati, tem manj, ker imajo glede na obstoječo trgovinsko pogodbo italijanski ribiči pravico do ribolova in ker morajo za to tudi še precej znamenite davščine plačevati našim pomorskim oblastnjam. Obžalovati je le, da je naša vlada sklenila tako pogodbo, po kateri so silno škodovani interesi naših ribičev, najrevniših, v neprestanem boju z nevarnim elementom živečih prebivalcev jadranskih bregov. In sila kola lomi, pravijo; revščina pa rodi tudi hudo silo.

Dogodek, ki sem ga ravno popisal, ni ostal osamljen. V noči od petka do sabote streljali so Gradineži na čožotskega ribiča, necega Felice Pensoa, kojega so zasačili tri do štiri milje pred Gradom. Kakih 30 krogel je pretrgalo jadra; ribič pa je srečno odveslal celo kožo. Iz tega se brez dvoma razvida ne črna diplomatska zapletka; a kaj take bitke s peresi! —

Politični pregled.

AVSTRILJA. — Sedanje ministerstvo ne najde nobene milosti pri ustavskih in židih. Kakor sršeni spustili so se na-nje, ter ne pustijo zdrave pike na njem. Naj večja in edina pregreha novih ministrov je ta, da so vstopili v Taaffe-jevo ministerstvo, čegar program je ta, da hoče pravičnim zahtevam raznih narodnosti zadostiti in mir med njimi narediti. — Najhujši trn jim je novi finančni minister Dunajevski, rodom Poljak. Mož je bistra glava, pošten in odločen; on je židovske ustavke v drž. zboru parkratov dobro očesal. Pod njim ne bo več židom tako lahko, državljanom pod vladno firmo tisoče in milijone iz žepov puliti; od tod tako strastno sovraštvo.

„Politik“ v Pragi pozivljala je Taaffe-ja, naj potrebi med vladnim časopisjem in političnimi uradniki, ki plačani od vlade vendar vladi strastno nasprotujejo. — „Bohemia“ na to odgovori, da vladi ne dozdeva se že zdaj potrebno, da bi pol. uradnike odstavljala. — Če Taaffe v resnici tako sodi, je to dobro znamenje, da trdno stoji. Vendar prevelika potrpežljivost je pogostoma škodljiva.

Na Dunaji snujejo zagrizeni ustavoverci svoje zloglasne strankarske shode — „Partei-tage“; eden bo meseca avgusta, drugi pa v oktobru. Pri teh shodih nameravajo po vladi pobalinsko udrihati, zraven pa višim krogom groziti, da neha njihov patrijotizem, če nimajo oni v Avstriji gospodovati. Enkrat se jim je to posrečilo. Štajarski Kaisersfeld, po domače Blagatinšek, je takrat veliko kvasil o avstrijskih železnih sponah.

Deželni zbori. — Češki dež. zbor je obravnaval o peticijah, koje so poslale razne nemške občine in razna društva, nahujskana po ustavoverskem židovskem časopisji, proti ravnopravnosti jezikov pri sodnijskih uradih. Neverjetno je, kam strast in sovraštvo človeka zapelje! — Narodna stranka je nasvetovala, naj se o peticijah preide na dnevni red; obveljal pa je predlog večine, da se peticije vladi v resni preudarek pošljejo. Tudi prav; Taaffe bo že vedel, kam ž njimi. — Razburjenost med Nemci je v resnici velika. Ali človek, ki si je ohranil zdravo pamet, ne ve, ali bi se smejal ali togotil nad nesramnimi razlogi, s katerimi one peticije ravnopravnost jezikov pobijajo. — Še hujše je pa to, da se ustavoverski dež. poslanci ne sramujejo, posluževati se enakih razlogov.

V štajarskem dež. zboru je kons. poslanec Karloa stavil predlog, da bi se ženitve omejile, glejoma zabranile pri onih osebah, ki

nimajo s čem preživeti se, ki zaradi tega z družinami vred občinam na ramena pridejo. Se ve, da predlog pri ustavoverski večini ni obveljal.

V tirolskem dež. zboru je znani ljudski govornik Greuter živo slikal žalostni stan kmečkih posestnikov, ki morajo v kratkem v oderuške roke priti, če vlada postave ne spremeni, ali drugače ne pomaga. Rekel je med drugim, da je prejšnja vlada podvizala se o času „horsnega poloma“ židom in njihovim bankam 80 milijonov vreči v naročje, za kmeta in posestnika pa da ni imela par milijonov, da bi mu na noge pomagala. Žalostne pa preressnične besede!

Kranjski dež. zbor je imel zopet priloznost spoznati, kaj zna nemčurstvo, kjer ima večino. Izrazil je, v kljub energičnemu protestu narodne stranke, zaupnico dež. glavarju vitezu Kaltenegger-ju, da je blagovoli (!!) milodare pobirati za ranjence in njih družine v zadnji vojski s Turki v Bosni. Če se za take (!!) zasluge zaupnica izrazuje, bo slednjič treba, dajati jo tudi obč. obhoduikom, ki svoj posel vestno izvršujejo!

Heruško. — Med narodno stranko nastalo je obžalovanja vredno razkolništvo. Vzrok temu je stolica za madjarski jezik na vseučilišči v Zagrebu. Večina narodne stranke udala se je tej zahtevi ogerske vlade, da je le preklicala ukaz finančnega ministra; manjšina pa vidi v tem le prvi korak, da se hrvaški uradi pomadjarijo in s časom v nje Madjari vrinejo. Gotovo je to, da madjarska vlada to namerava; da večina narodne stranke nima dovolj trdne ali dobre volje onim nakanom zoperstaviti se. Zato se je manjšina odcepila in hoče energično potezati se za narodne pravice.

VNANJE DRŽAVE. — Francosko. — Senat je sprejel splošno pomilostenje komundov, ali izključil vse one, ki so krivi drugih navadnih zločinov. Takih je pa zdatna večina.

Domače stvari.

Dodatki k slovesnosti 25 letnice Njihove prevzvišenosti knezo-nadžkofa Goriškega. — Voščila so prejeli preč. jubilarit od nar. viših oseb. Nj. Veličanstvo presvetli cesar mu je čestital v lastnoročnem pismu, v katerem povdarja Njihove prevzvišenosti udanost do ces. hiše, velike zasluge za cerkev in državo ter želi, da bi Jih Bog še dolgo ohranil svetemu poklicu. V resnici lepo, pravično in visoko priznanje. — Na dalje čestitali so Jim nadvojvoda Karol Ludovik, grof. in grofinja Chambord, minister nauka baron Konrad, Kranjski dež. predsednik Winkler, Videmski nadškof itd. — Stolni kapitelj in kolegij bogosl. profesorjev v Ljubljani poslala sta svoja voščila že 3. jun., ob obletnici posvečenja v Ljubljani.

Castni korar in prof. bogoslovja preč. Stefan Kocijančič poklonil je Njihovi prevzvišenosti slavnosten spis z naslovom: „Triplex alphabetum“ (to je: trojua abeceda), ki obsega 16 strani. V njem nahajamo na prvem mestu tri ode (pesni): jubilaritu na čast, v hebrejskem, slovenskem in nemškem jeziku. Priznati moramo, da svedočijo splošno sposobnost in izredno učenost slovečega pisatelja in jezikoslovca. — Slovenska in nemška oda, o katerih samih drznemo se izkazati svojo misel, ste gladki, lahko umevni in domači. V njih gledamo pisateljevo srce, kakoršno je, priprosto, nedolžno, polno odkritosrčne udanosti. — Na to sledijo druge hebr. ode, poklonjene knezu nadškofu o drugih priloznostih, do zdaj pa ne še tiskane. Pristavljeni ste h koncu še dve pesmi namenjeni dvema bogosl. profesorjema v Gorici, tudi v hebr. jeziku; postavljeni ste pa tu le zastran tega, da se prostor napolni, pravi pisatelj. — Preč. gosp. profesor je že dovolj znan kot jezikoslovna moč ne le v cerkveni pokrajini Goriški, temuč po celi Avstriji in še dalje. Goriška nadškofija in Slovenci posebno so lahko ponosni, da imajo takega moža.

Drugi slavnostni spis poklonil je sicer neimenovan duhoven naše nadškofije, pa dobro znan in spreten slov. pisatelj, nekaj tudi učitelj slovenščine na tukajšnjem gimnaziji. Njegovi spisi in dopisi odlikujejo se s tem, da so kratki, jedrnat in pa sploh taktični, ki kažejo bistroumne opazovalca in redko spretnost, veliko več povedati, kakor besede na prvi pogled pravijo. — Njegov slavnosten spis (tiskan v Ljubljani) slavi v latinskem jeziku delovanje in kreposti preč. jubilarita samo z izreki sv. pisma. — Marljivi in bistroumni izpeljavi moramo v resnici vso hvalo priznati.

Poročali smo zadnjič, da se je bilo sešlo kakih

150 duhovnov; po natančnejem preštevanju bilo jih je pa blizo 200. Posebno laški oddelek je bil obilno zastopan; prišli so skoro vsi, ker so tudi bliži in imajo lepo in ravno pot; to svedoči pa tudi njih veliko udanost in hvalečnost do viškega pastirja. — Iz slov. oddelka bili so močno zastopani Kras, Ipavska dolina, okolica, Brda, in Kanalski dekanat. Na nekaterih krajih n. pr. v Devinu in Cepovanu imeli so doma slovesnost, ker je bil ravno god sv. Ivana. Iz prav daljnih slov. dekanij so bili le nekateri nazoči.

Svečanost jasno spričuje, da je Goriška nadškofija v svoji ogromni večini verna, in da je duhovstvo obeh narodnosti po vsem in popolno udana Njih prevzvišenosti, da Jih odkritosrčno ljubi in časti. Bog Je ohrani zdrave in cvrste še veliko let!

Dr. Alojzij Matija Zorn, doktor in prof. bogoslovja, vodja bogosl. semenišča, ud. dež. šolskega sveta, do zdaj častni korar, imenovan je 20. p. m. po Njih veličanstvu pravi korar prvostolnega kapitelja. — Čestitamo!

Odlikovanje. Županstvo komensko nam naznanja, da je tamkajšnje občinsko starešinstvo v seji dne 2. t. m. imenovalo gospoda viteza Alojzija Bosizio-a, c. k. okrajnega glavarja sežanskega, za častnega člana komenske županije.

Premeščenja. Dr. Luber, profesor zgodovine in nemščine na goriškem gimnaziji, je premeščen v enake lastnosti v Solnograd. Z njim zgubi naš gimnazij nekda izvrstno moč. — Baron Oskar Sommaruga je imenovan za tajnika pri goriškem gozdnem vodstvu.

Prvo srečkanje obligacij mestnega posojila goriškega se je vršilo v četrtek dne 1. t. m. pred dotično kontrolno komisijo. Izžrebane so: obligacije št. 142 po 1000 gld. in št. 322, 332, 695, 822, 843, 1088, 1309, 1319, 1418, 1450, 1818, 2045, 2168, 2212 in 2292 po 100 gld. — Mestno posojilo je na ugodnem glasu ter daje zdaj 6%.

Sviloreja je dala letos obilo pridelka, pa malo dobička. Na javno mestno tehtnico je prišlo 39.643.40 kilogramov domače, tako zvane usenične in 8044 kilogramov japonske zelene in bele galete. Povprečna cena je bila domači 1 gl. 61⁵/₁₀ kr., japonski pa 1 gl. 19 kr. kilogram. Toda na javno tehtnico je prišlo komaj polovica vsega pridelka. Večinoma so bili vzeli naši kmetje svilodno seme le na rejo, to je na 3. ali 4. del pridelka, za to so si le prav malo opomogli; zgodajji pridelki je bil posebuo po ceni, 80 kr. do 1. gl. kilo. Zlasti onim, kateri so listje kupovali, ni sviloreja nič zalegla.

„Šola“ glasilo Goriških učiteljev, priporoča se v prvem svojem znesku, se sledečimi uvodnimi besedami.

Živo smo pogrešali učitelji Goriškega in sosednjih okrajev glasila, v katerem bi našli lepo priliko izjavljati svoje nazore o šolskih rečeh ter na tak način dosegli blag namen, za katerega se mora vsak za ljudski razvoj vnet učitelj potezati. Ledine imamo dovolj orati. Združimo se torej in spodbujamo drugi drugega, da nam bo mogoče vstrezati tirjatvam, ki jih stavi narod izobraževalcem svoje dece. „Šola“ naj nam bode skupna njiva duševnega delovanja v blagor in omiko izročene nam mladine.

Nalogo, katero si stavi „Šola“, je res težavna; da bo mogla vse storiti, kar obeta, pridobiti si mora mnogo zvedenih in zvestih prijateljev. V to sverho kličemo tudi Vas, vrli bratje sosednjih okrajev, na delo. Pričakujemo od Vas ne le gnotne nego tudi duševne podpore. Domača šola bode vsakemu nevsahljiv vir, iz katerega naj vzajema potrebnega gradiva.

Važne novice o šolstvu bo list rad sprejemal v svoje predale in donášal častitim naročnikom. Da pa list v svojih sestavkih si ne bode nasprotoval, opozorimo svoje dopisnike že naprej, naj svoje nazore o predmetih, katere bodo izdelovali, v soglasji z učnimi načerti pišejo, ako pa kdo drugače misli, naj je dostojno utemelji.

„Šola“ bode izhajala vsako četertletje. Cena ji je naznanjena na čelu.

Razpravljala bode v svojih predalih načela o vzgoji, metodiki in didaktiki, sprejemala bode dopise o šolstvu sploh in donášala najnovejše naredbe in ukaze šolskih oblastnij, priobčila bode razpise učiteljskih služeb in razna šolska naznanila.

In to je, česar učitelji neogiblivo potrebujemo. Da bode list ostal svest svojemu načelu, treba je, da se združimo in se ga terdno okenemo. Ako si sami ne pomagamo, kedo nam pomore? In res je tako. Ali nimamo morda učitelji Goriškega in sosednjih okrajev enakeih razmereih kakoršene imajo drugi slovenski učitelji? Ali ni čas, da se tudi mi postavimo na svoje noge, ter damo na svitlo list, v kojem more vsak učitelj svoje misli o šolstvu izjavljati?

Spali smo res predolgo in marsikaj smo zamudili. Zahvaliti se imamo v prvi versti lauskej učiteljski konferenci, da nas je zdrnila iz pogubnega spanja. Pred nekaterimi leti je že poščica učiteljev gojila misel, ter skušala dati majhen živelj od sebe. — Ali spodletelo jim je. Upajmo, da bode v prihodnje bolje. Na pedagogičnem polji vtegnemo težko kaj no-